Ερωτήσεις και συνοπτικές απαντήσεις για τα θέματα της επανένωσης

Δεκέβρης 2016

ΑΡΙΣΤΕΡΗ ΚΙΝΗΣΗ «ΘΕΛΟΥΜΕ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ»

Στα πλαίσια μιας γενικότερης ενημερωτικής εκστρατείας ετοιμάσαμε ως Κίνηση συνοπτικές απαντήσεις σε 18 ερωτήματα που κατά καιρούς τίθενται σε σχέση με τη διαδικασία επανένωσης της χώρας

Ιστοσελίδα: www.omospondia.net **Ηλεκτρονική διεύθυνση: omospondia@riseup.net**

ΜΟΡΦΗ ΚΡΑΤΟΥΣ

1. Γιατί η επανένωση δεν μπορεί να γίνει στη βάση του ενιαίου κράτους;

Το πολιτειακό σύστημα της κάθε χώρας καθορίζεται από τις ιδιαίτερες ιστορικές συνθήκες της δημιουργίας του. Στην Κύπρο, η γένεση και εξέλιξη δύο αντικρουόμενων εθνικισμών, ελληνικού και τουρκικού, κυρίως κατά το τέλος της αποικιοκρατίας, δεν επέτρεψε τη συγκρότηση κοινού οράματος για την ανεξαρτησία της χώρας. Αντίθετα, συνέδραμε, μαζί με άλλους παράγοντες, στην τελική κατάρρευση του κράτους, αφού αυτό χρησιμοποιήθηκε σαν εργαλείο για την επίτευξη εθνικών-εθνικιστικών στόχων (ένωση και διχοτόμηση αντίστοιχα) με έντονες συγκρουσιακές λογικές. Μετά το 1964 και κυρίως μετά το 1974 οι δύο κοινότητες ακολούθησαν ξεχωριστές πορείες και έζησαν απολύτως διαχωρισμένες. Το αίτημα για ενιαίο κράτος σήμερα είναι ως εκ τούτου ανεδαφικό. Επιπλέον, προσφέρει κάλυψη σε ε/κ εθνικιστικές επιδιώξεις, που ονειρεύονται ένα ηγεμονικό ρόλο της πλειοψηφούσας κοινότητας και υποβάθμιση της μειοψηφούσας κοινότητας σε διακοσμητικό στοιχείο.

2. Γιατί πρέπει να επιδιώκουμε Ομοσπονδία;

Μέσα από την ομοσπονδία πετυχαίνουμε ένα ισοζύγιο, όπου από τη μια έχουμε τόση αυτονομία της κάθε κοινότητας ώστε να μπορεί να διαχειρίζεται τις δικές της υποθέσεις μέσα σε συνθήκες σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ενώ παράλληλα διατηρούνται τέτοιες κοινές κεντρικές αρμοδιότητες ώστε να διασφαλίζεται η ενότητα και η κρατική υπόσταση της χώρας. Ο σεβασμός και η καθιέρωση ισότιμου δικαιώματος της κάθε κοινότητας να συμμετέχει στη διακυβέρνηση της κοινής μας πατρίδας αποτελεί τη μοναδική συνταγή που θεμελιώνει συνθήκες ειρηνικής συμβίωσης και προόδου για ολόκληρο τον κυπριακό λαό.

Σε αντίθεση με το ενιαίο κράτος, όπου κυριαρχεί η αρχή «ένας άνθρωπος μια ψήφος», η ομοσπονδία καθοδηγουμένη από τις αρχές της συναίνεσης και της σύνθεσης, διαθέτει μηχανισμούς ισότιμης συμμετοχής στα κεντρικά ομοσπονδιακά όργανα με τρόπο που αναχαιτίζεται η λογική όπου μια πλειοψηφούσα κοινότητα ασκεί ηγεμονικό ρόλο παρακάμπτοντας τη θέληση των άλλων κοινοτήτων και μειονοτήτων. Σε ένα ομοσπονδιακό σύστημα δίνεται η ίδια βαρύτητα και αξία μεταξύ ατομικών και συλλογικών δικαιωμάτων και η εφαρμογή του κάθε δικαιώματος δεν αναιρεί το άλλο. Με αυτό τον τρόπο διασφαλίζεται η ενότητα της χώρας μέσα σε συνθήκες ειρηνικής συμβίωσης και αλληλοσεβασμού.

3. Τι είναι η Ομοσπονδία;

Ομοσπονδία είναι μια μορφή πολιτειακού συστήματος όπου ένα κράτος, το «ομόσπονδο κράτος», αποτελείται από τουλάχιστον δύο συστατικά μέρη (πολιτείες ή κρατίδια), τα οποία έχουν ευρεία αυτονομία με δικό τους σύνταγμα, κυβέρνηση, βουλή και δικαστήρια. Οι εξουσίες που έχουν αφορούν κύρια την καθημερινότητα των πολιτών (παιδεία, υγεία, κοινωνικές παροχές, κτηματολόγιο κ.λπ.). Από την άλλη, οι εξουσίες της κεντρικής ομοσπονδιακής κυβέρνησης εκφράζουν και εξασφαλίζουν την κυριαρχία και ενότητα της χώρας και αφορούν αρμοδιότητες όπως οι εξωτερικές σχέσεις, άμυνα, ασφάλεια, έμμεση φορολογία, έλεγχος των σημείων εισόδου της χώρας, μεταναστευτική πολιτική, έλεγχος των πλουτοπαραγωγικών πόρων της χώρας κ.λπ. Σε όλες τις ομοσπονδίες υπάρχει ιεραρχική υπεροχή του κεντρικού ομοσπονδιακού συντάγματος έναντι των συνταγμάτων των πολιτειών.

http://www.mcw.gov.cy/mcw/dec/dec.nsf/All/D7F4036C3BCDB90CC2257705004BFFE0/$file/pdfomospondia.pdf?OpenElement

4. Γιατί πρέπει να υπάρχουν δυο κρατίδια/ζώνες αφού πρόκειται για επανένωση;

Πρόκειται για επανένωση, γιατί θα θέσει τα θεμέλια να ξεπεραστεί η υπάρχουσα κατάσταση διαχωρισμού. Η διζωνικότητα είναι η μορφή της ομοσπονδίας την οποία οι δυο κοινότητες αποφάσισαν να υιοθετήσουν από το 1977 ως την καλύτερη υπό τις περιστάσεις λύση για την επανένωση της χώρας και του λαού, μετά τον διαχωρισμό της περιόδου 1963-1974. Ήδη από πριν το 1974 συζητούνταν η ομοσπονδία στη βάση περιφερειών και ενισχυμένης τοπικής αυτοδιοίκησης στη λογική σύνδεσης της κάθε κοινότητας με τη διοίκηση συγκεκριμένου εδάφους. Μετά τους πιο μαζικούς εκτοπισμούς και ανταλλαγές πληθυσμών το 1974-75 και τον απόλυτο διαχωρισμό των κοινοτήτων που ακολούθησε, η διζωνικότητα υιοθετήθηκε έτσι ώστε οι δυο κοινότητες να έχουν υπό τη διοίκηση τους από μια περιφέρεια.

Οι δυο περιφέρειες ή ζώνες δεν θα έχουν σύνορα μεταξύ τους και οι τέσσερις βασικές ελευθερίες διακίνησης, εγκατάστασης, ιδιοκτησίας και εργασίας θα ισχύουν από την πρώτη στιγμή. Η διαφοροποίηση από τη μια ζώνη στην άλλη θα αφορά μόνο θέματα δημόσιας διοίκησης. Αυτό συμφωνήθηκε από το 1977 για να διατηρηθεί η διοίκηση του τ/κ κρατιδίου στην τ/κ κοινότητα και αντίστοιχα του ε/κ στην ε/κ κοινότητα, έτσι ώστε να μην μπορεί αυτό να ανατραπεί μέσα από τις όποιες μελλοντικές μαζικές μετακινήσεις πληθυσμού. Όλοι οι Ε/κ μόνιμοι κάτοικοι του τ/κ κρατιδίου θα ψηφίζουν εκεί στις ομοσπονδιακές και στις δημοτικές εκλογές. Αναφορικά με τις εκλογές για τη διοίκηση των κρατιδίων, πέραν ενός ποσοστού, θα υπάρχει το καθεστώς του ετεροδημότη με βάση το οποίο οι πολίτες αυτοί θα ψηφίζουν στο κρατίδιο της κοινότητάς τους αντί της μόνιμης διαμονής τους.

Η διζωνικότητα απαντά στις ανησυχίες για την ασφάλεια των Κυπρίων, ιδιαίτερα των Τ/κ ως της μικρότερης αριθμητικά κοινότητας, μεγάλο μέρος της οποίας έζησε αποκλεισμένο σε μικροσκοπικούς θύλακες την περίοδο 1963-74. Η σύνδεση της διοίκησης μιας περιοχής με μια κοινότητα επιτρέπει τη συνύπαρξη και τη συνεργασία για αυτούς που την επιθυμούν και θέλουν να ζήσουν ή και να εργαστούν στο κρατίδιο της άλλης κοινότητας, χωρίς όμως να την επιβάλλει σε αυτούς που δεν την επιθυμούν.

5. Είναι τόσο «μοναδικό» το πολίτευμα ομοσπονδίας το οποίο προτείνεται στην περίπτωση της Κύπρου;

Το 56% του πληθυσμού της γης ζει κάτω από μιας μορφής ομοσπονδιακό σύστημα. Αν και υπάρχουν βασικά κοινά χαρακτηριστικά, όπως άνω και κάτω ομοσπονδιακή βουλή, ισότιμη ή αποφασιστική συμμετοχή των συνιστώσων πολιτειών στα κεντρικά ομοσπονδιακά όργανα, κανένα ομοσπονδιακό σύστημα δεν είναι το ίδιο με το άλλο. Η κάθε χώρα θεώρησε αναγκαία την εξέλιξή της σε ομοσπονδία κάτω από ειδικές συνθήκες που έχουν να κάνουν με παραμέτρους όπως η ιστορική πορεία, η εθνοτική σύνθεση και οι σχέσεις μεταξύ διαφόρων εθνοτήτων, κοινωνικοί - οικονομικοί παράγοντες κ.ά. Αξίζει να τονιστεί ότι ακόμη και φιλοσοφικοί - πολιτικοί προβληματισμοί έχουν καθορίσει σε σημαντικό βαθμό την εξέλιξη του ομοσπονδιακού μοντέλου. Ήδη από τον 19^{ο} αιώνα διάφοροι στοχαστές αναφέρονταν στην τυραννία της πλειοψηφίας και συνηγορούσαν στην ομοσπονδιακή λογική, όπου η μειοψηφία θα είχε δικαίωμα σε ένα ισότιμο λόγο και ρόλο στη διακυβέρνηση της χώρας. Συνεπώς, ο όρος ομοσπονδία είναι κατά βάση ένας πολυδιάστατος όρος που δεν ακολουθεί προδιαγραμμένους κανόνες.

Η Κύπρος είναι η κατεξοχήν χώρα όπου η αναγκαιότητα δημιουργίας ενός ομόσπονδου κράτους πηγάζει από την ίδια την ιστορία της. Οι προσπάθειες της ηγεσίας της πλειοψηφούσας εθνικής κοινότητας να επιβάλει ακόμη και με τη βία την ηγεμονία της, αποκλείοντας τη μειοψηφούσα κοινότητα από όλες τις συμμετοχικές διαδικασίες, ενθάρρυναν περαιτέρω την ανάπτυξη του εθνικισμού της τελευταίας με αποτέλεσμα τη διαίρεση της χώρας μας. Μέσα σ’ αυτό τον μισό αιώνα διαχωρισμού οι δυο κοινότητες δημιούργησαν αναγκαστικά διαφορετικές δομές αυτοδιοίκησης με την ανάλογη κουλτούρα αυτοκυβέρνησης. Αν, λοιπόν, ο στόχος είναι να πετύχουμε μια ενωμένη πατρίδα, η ιστορική μας πραγματικότητα μάς οδηγεί σε ένα ομοσπονδιακό σύστημα διακυβέρνησης όπου η ενότητα του κράτους διασφαλίζεται μέσα από τον σεβασμό στη διαφορετικότητα. Αυτός ο σεβασμός εκφράζεται με τις αρχές της ισο-

6. Γιατί να υπάρχει πολιτική ισότητα των κοινοτήτων; Γιατί να εξισωθεί η πλειοψηφία με τη μειοψηφία;

Η πολιτική ισότητα των δύο κοινοτήτων είναι συνυφασμένη με τη σύγχρονη ιστορία της Κύπρου. Η επίσημη αποδοχή από την ε/κ κοινότητα της πολιτικής ισότητας χρονολογείται από το 1957-58, όταν άρχισε να συζητείται η κυπριακή ανεξαρτησία, ενώ από το 1959 υπάρχει στη Συνθήκη Εγκαθίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας (Κ.Δ.), την οποία και πολιτικά και νομικά ίδρυσαν οι Ε/κ και οι Τ/κ ως δυο ισότιμες κοινότητες. Η πολιτική ισότητα των δύο κοινοτήτων εκφράζεται στο Σύνταγμα της Κ.Δ. με τις διπλές θέσεις σε όλα τα σημαντικά αξιώματα, περιλαμβανομένης της εκτελεστικής εξουσίας με το βέτο του Τ/κ αντιπροέδρου. Από το 1964, μετά την αποχώρηση/εκδίωξη της τ/κ κοινότητας από την Κ.Δ., η πολιτική ισότητα επαναβεβαιώνεται από τη διεθνή κοινότητα ως κεντρικό συστατικό της επιδιωκόμενης λύσης και υιοθετείται στα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας.

Οι Τ/κ είναι, λοιπόν, μειοψηφία με πληθυσμιακούς/δημογραφικούς όρους αλλά όχι «μειονότητα», όρος που παραπέμπει αποκλειστικά σε ζητήματα πολιτιστικής αυτονομίας. Οι Τ/κ είναι κοινότητα, πολιτικά ισότιμη με την ε/κ, και αυτό εκφράζεται με τις διάφορες ποσοστώσεις για συμμετοχή τους σε θέσεις σε δημόσια σώματα και υπηρεσίες. Αυτό σημαίνει και σήμερα ό,τι σήμαινε και το 1960: την αναγκαιότητα της συναίνεσης και συμμετοχής της τ/κ κοινότητας στη λήψη όλων των σημαντικών αποφάσεων. Ότι, δηλαδή, δεν μπορεί να αποφασίζει η ε/κ κοινότητα αγνοώντας την τ/κ και ότι χρειάζεται συμμετοχή από πολιτικές δυνάμεις και στις δυο κοινότητες για να παρθούν αποφάσεις. Άρα, θα χρειάζεται διακοινοτική συναίνεση στη βάση πολιτικών κριτηρίων. Αυτό είναι απαραίτητο και λόγω του μεγάλου μεγέθους της τ/κ μειοψηφίας και λόγω της ιστορίας της δια-κοινοτικής σύγκρουσης. Να μην μπορεί κάποια συγκυριακή ε/κ πλειοψηφία π.χ. να αποφασίζει ερήμην και σε βάρος της τ/κ κοινότητας.

7. Δεν είναι ρατσιστικό να διαχωρίζονται τα πολιτικά δικαιώματα των ατόμων στη βάση της κοινότητας από την οποία προέρχονται;

Όχι, δεν είναι ρατσιστικό. Ρατσιστικός διαχωρισμός και στέρηση δικαιωμάτων υπάρχει σήμερα στις συνθήκες της διχοτόμησης και στις δυο πλευρές με διαφορετικό όμως τρόπο. Αντίθετα, από την πρώτη στιγμή της λύσης οι τέσσερις βασικές ελευθερίες διακίνησης, εγκατάστασης, ιδιοκτησίας και εργασίας θα ισχύουν για όλους. Η αναγνώριση μιας κοινότητας που μειοψηφεί αριθμητικά ως πολιτικής οντότητας προστατεύει τα δικαιώματα των μελών της και δεν τα αφήνει στο έλεος της πλειοψηφούσας κοινότητας. Ιδιαίτερα μάλιστα, όταν έχει προϋπάρξει μια περίοδος διακοινοτικής βίας και ένα μεγάλο διάστημα παρατεταμένης εκεχειρίας και πληθυσμιακού διαχωρισμού. Η κατοχύρωση πολιτικών δικαιωμάτων στη βάση της κοινότητας είναι σύνηθες φαινόμενο και ισχύει στις πλείστες χώρες ο πληθυσμός των οποίων αποτελείται από ιστορικά διαμορφωμένες εθνοτικές κοινότητες. Η αντίληψη για την «εθνοτική τυφλότητα» του νόμου είναι ένα ξεπερασμένο ιδεολόγημα, που χρησιμοποιήθηκε για την επιβολή των πλειοψηφιών στις μειοψηφίες. Η σχετική αντίληψη αδυνατεί να εκφράσει την πολλαπλότητα των δικαιωμάτων, ατομικών και συλλογικών/κοινοτικών, και να σεβαστεί το διαφορετικό και ταυτόχρονα να υπερασπιστεί την ισοτιμία απέναντι στις διάφορες μορφές ρατσισμού.

Η σύνδεση πολιτικών δικαιωμάτων με την κοινότητα προέλευσης δεν είναι από μόνη της ούτε άδικη ούτε προβληματική. Η σύνδεση είναι προβληματική μόνο όταν στηρίζεται στη βάση της ανισότητας και επιτρέπει σε ένα τμήμα του πληθυσμού να μονοπωλεί την εξουσία ή τους πόρους μιας χώρας. Αντίθετα, στην περίπτωση της Κύπρου, διαχρονικά αυτή η σύνδεση γίνεται στη βάση της ισότητας και σκοπό έχει να εμποδίσει την περιθωριοποίηση της μειοψηφούσας κοινότητας και τον αποκλεισμό της από την εξουσία. Σήμερα, με βάση τη διασταυρούμενη και σταθμισμένη ψήφο που έχει αποφασιστεί, αίρεται ένας πολιτικός διαχωρισμός του συντάγματος του 1960, που προέβλεπε πλήρως διαχωρισμένες πολιτικές διαδικασίες στις δυο κοινότητες και συνεργασία μόνο σε επίπεδο κορυφής. Το μοντέλο διακυβέρνησης της επανενωμένης Κύπρου θα σέβεται τη διαφορετικότητα και ταυτόχρονα θα επιτρέπει την κοινή πολιτική έκφραση, θα διασφαλίζει την αυτονομία αλλά και θα επιτρέπει την συνύπαρξη και συνεργασία των κοινοτήτων σε ομοσπονδιακό επίπεδο.

8. Γιατί δεν μπορούν να πάρουν όλοι τα σπίτια και τις περιουσίες τους πίσω με τη λύση;

Το δικαίωμα στην ιδιοκτησία είναι κατοχυρωμένο ανθρώπινο δικαίωμα, αναγνωρίζεται και θα ισχύει κανονικά από την πρώτη μέρα της λύσης. Ωστόσο, δεν υπερισχύει του δημόσιου συμφέροντος. Αντίθετα, μπορεί να περιοριστεί για σκοπούς δημοσίου συμφέροντος π.χ. με απαλλοτριώσεις. Αυτό που θα τύχει ρύθμισης με τη λύση του Κυπριακού αφορά την αντιμετώπιση των προβλημάτων μετά τη μαζική καταπάτηση αυτού του δικαιώματος και στις δυο κοινότητες λόγω των συγκρούσεων του 1963-67 και της εισβολής του 1974. Δεν μπορεί να γίνει απόλυτη αποκατάσταση της τάξης πραγμάτων που ίσχυε το 1974 ή το 1963 για μια σειρά από λόγους ιστορικούς, πολιτικούς, κοινωνικούς κ.λπ. Τη δεκαετία του 1960 οι περισσότεροι ζούσαν σε χωριά. Σήμερα, μετά από τον πόλεμο του 1974 και τέσσερις δεκαετίες αστικοποίησης, ελάχιστοι ζουν πλέον σε χωριά. Δεν είναι λογικό να αναμένεται να μετεγκατασταθούν σήμερα παιδιά Τ/κ εκτοπισμένων που μεγάλωσαν στην Κερύνεια σε ένα απομακρυσμένο χωριό της Πάφου, όπως δεν είναι λογικό να αναμένεται να μετεγκατασταθούν σήμερα παιδιά Ε/κ εκτοπισμένων που μεγάλωσαν στη Λεμεσό σε ένα χωριό στη μέση της Μεσαορίας. Η οικονομική πτυχή της ιδιοκτησίας είναι κάτι διαφορετικό.

Εκεί που τίθεται ή μπορεί να τεθεί θέμα επιστροφής/μετεγκατάστασης είναι στις πόλεις, στα μεγάλα χωριά και στα χωριά που γειτνιάζουν με αστικά κέντρα. Στις περιοχές, οι οποίες θα τύχουν αναπροσαρμογής και από κατεχόμενες σήμερα θα γίνουν μέρος του ε/κ κρατιδίου, θα υπάρξει επιστροφή των περιουσιών στους Ε/κ ιδιοκτήτες και θα γίνει μετεγκατάσταση των Τ/κ. Και στις δυο πλευρές όλες οι αχρησιμοποίητες σήμερα περιουσίες θα επιστραφούν άμεσα. Για περιουσίες οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν και στις δυο πλευρές για δημόσια έργα, π.χ. δρόμους, σχολεία, αεροδρόμια (π.χ. το αεροδρόμιο Λάρνακας), ή στις οποίες έχουν γίνει τεράστιες ιδιωτικές αναπτύξεις (π.χ. παραλιακό μέτωπο Κερύνειας και Λάρνακας) θα υπάρξει αποζημίωση των ιδιοκτητών ή ανταλλαγή.

Εκεί όπου υπάρχουν Ε/κ που διαμένουν σε τ/κ σπίτια ή σε σπίτια χτισμένα σε τ/κ γη και αντίστοιχα Τ/κ που διαμένουν σε ε/κ σπίτια ή σε σπίτια χτισμένα σε ε/κ γη, θα υπάρξουν όπου είναι εφικτό συναινετικές ρυθμίσεις, έτσι ώστε να αποφευχθούν μαζικές μετακινήσεις ανθρώπων και από τις δυο κοινότητες. Σε όσες από αυτές τις περιπτώσεις δεν υπάρξει συναίνεση, δηλαδή αν ο ιδιοκτήτης δεν προτιμήσει π.χ. αποζημίωση ή αν ο χρήστης δεν επιλέξει να φύγει ή να κάνει ανταλλαγή, θα ακολουθηθεί μια διαδικασία ρύθμισης στη βάση διαφόρων κριτηρίων, σύμφωνα με τα οποία θα διαχωριστούν οι περιπτώσεις έτσι ώστε να βρεθούν λύσεις (πάντα στη βάση του τρίπτυχου επιστροφή, ανταλλαγή ή αποζημίωση) ανά περίπτωση. Γενικά, οι περιπτώσεις αυτές αφορούν μόνο ένα σχετικά μικρό μέρος των περιουσιών και σε κάθε περίπτωση η ρύθμιση που θα επιλεγεί θα αποκαθιστά την αδικία που υπέστησαν τα άτομα λαμβάνοντας υπόψη, όμως, και το κοινό συμφέρον της ειρήνης και της επανένωσης.

ΤΟΥΡΚΙΑ, ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ STATUS QUO

9. Η λύση θα εξυπηρετεί τα συμφέροντα των Η.Π.Α. και του Ηνωμένου Βασιλείου; Γιατί οι ξένες δυνάμεις θέλουν να μας επιβάλουν λύση;

Η.Π.Α. και Η.Β. είναι σε θέση να εξυπηρετούν τα στρατηγικά και γεωπολιτικά τους συμφέροντα στην ευρύτερη περιοχή με ή χωρίς λύση του κυπριακού ζητήματος. Αυτό που τους ενδιαφέρει είναι μια ομαλοποίηση της κατάστασης και λόγω των υδρογονανθράκων, που μπορεί όμως να επέλθει ακόμα και με την εσωτερική πτυχή του Κυπριακού άλυτη. Το να λυθεί συνολικά το Κυπριακό θα ήταν καλύτερο και για την Ε.Ε. και για τις Η.Π.Α. και το Η.Β., καθότι οι ηγεσίες τους θα μπορούσαν να το χρησιμοποιήσουν και για σκοπούς ενίσχυσης της δημόσιας πολιτικής τους εικόνας. Σε αυτό το πλαίσιο και σε αυτό το βαθμό, θεωρούμε ότι η λύση μπορεί να εξυπηρετεί και αυτές τις δυνάμεις περισσότερο από τη μη λύση. Όμως, παρά τις όποιες πιέσεις ασκούν έμμεσα προς αυτή την κατεύθυνση, οι ξένες δυνάμεις δεν είναι σε θέση να επιβάλουν λύση του Κυπριακού. Η όποια λύση χρειάζεται να μπορεί, όχι απλώς να αποτυπώσει μια διεθνή ισορροπία βασισμένη σε ένα συσχετισμό και να διαμορφώσει έτσι ένα νέο διεθνές πλαίσιο, αλλά και να γίνει αποδεκτή, να στηριχτεί και υλοποιηθεί στην πράξη επί του εδάφους από τους Κυπρίους.

Η εμπειρία του 2002-2004, όταν οι Η.Π.Α. και το Η.Β. είχαν εμπλακεί ενεργά και όταν ο ΟΗΕ άσκησε ρόλο επιδιαιτησίας, προκάλεσε την αρνητική αντίδραση των Ε/κ και αυτό οδήγησε στη μετα-Ανάν εποχή στην υιοθέτηση της λογικής «λύση για τους Κύπριους από τους Κύπριους» ή διαφορετικά «λύση κυπριακής ιδιοκτησίας». Αυτό αποτυπώνεται στην απόφαση του Ο.Η.Ε. να μην δίνει εισηγήσεις και να μην καλύψει την απόσταση μεταξύ των δυο πλευρών σε καμία περίπτωση, έτσι ώστε οι ίδιοι οι ηγέτες να είναι υπεύθυνοι για την όποια συμφωνία ή τη μη συμφωνία και το ναυάγιο. Η λύση του Κυπριακού εξυπηρετεί κυρίως τα συμφέροντα των Κυπρίων αλλά και των λαών της ευρύτερης περιοχής. Μια λύση του Κυπριακού θα εξουδετερώσει κατ' αρχήν μια πιθανή εστία κρίσης μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας και μπορεί να ανοίξει τον δρόμο και για μια ειρηνική επίλυση των διαφορών τους. Ταυτόχρονα, ο τερματισμός μιας μακροχρόνιας διένεξης μπορεί να λειτουργήσει υποβοηθητικά και για την επίλυση άλλων συγκρούσεων σε χώρες της περιοχής.

10. Γιατί δεν φεύγει άμεσα ο τουρκικός στρατός και οι τουρκικές εγγυήσεις; Γιατί χρειάζεται μεταβατική περίοδος;

Η Συνθήκη Εγκαθίδρυσης, που είναι η ιδρυτική πράξη της Κ.Δ. συμπεριλαμβάνει και δυο άλλες Συνθήκες. Τη Συνθήκη Εγγυήσεως και τη Συνθήκη Συμμαχίας που εμπλέκουν την Ελλάδα, την Τουρκία και το Ηνωμένο Βασίλειο (Η.Β.) στο σύστημα εγγυήσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας. Παρά το γεγονός ότι οι εγγυήτριες δυνάμεις καταχράστηκαν βάναυσα τις πρόνοιες των συνθηκών (η Ελλάδα με το πραξικόπημα, η Τουρκία με τη στρατιωτική επέμβαση και τη συνεχιζόμενη κατοχή μέρους της Κύπρου και το Η.Β. που παρέμεινε απαθές), η κατάργηση τους, όχι μόνο προϋποθέτει την έγκριση αυτών των δυνάμεων, αλλά οποιαδήποτε μονομερής ενέργεια εγκυμονεί κινδύνους από-αναγνώρισης της Κ.Δ., διότι είναι με αυτές τις Συνθήκες που η Κ.Δ. έγινε δεκτή ως πλήρες μέλος του Ο.Η.Ε. και της Ε.Ε. Σίγουρα δεν νοείται λύση του Κυπριακού με το ίδιο σύστημα εγγυήσεων του 1960, αν και αυτό επαναβεβαιώθηκε και επανα-επικυρώθηκε το 2004 με την ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε. Μια λύση του Κυπριακού σήμερα προϋποθέτει ένα νέο σύστημα ασφάλειας, το οποίο όμως θα πρέπει να προκύψει ως προϊόν συμβιβασμού μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων μερών.

Μια άλλη διάσταση του προβλήματος αφορά το γεγονός ότι η τ/κ κοινότητα, ως η αριθμητικά μικρότερη και λόγω της πικρής εμπειρίας του εγκλεισμού της σε θύλακες την περίοδο 1963-1974, νιώθει ανασφαλής χωρίς την καθιέρωση ενός μεταβατικού χρονοδιαγράμματος. Ενός χρονοδιαγράμματος σταδιακής αποχώρησης των τουρκικών στρατευμάτων, που θα βασίζεται στην ολοκλήρωση όλων των εκκρεμοτήτων που θα επιτρέψουν την πλήρη και ομαλή λειτουργία των νέων ομοσπονδιακών δομών και των σχετικών ειδικών ρυθμίσεων (π.χ. επιστροφή εδαφών, μετεγκατάσταση, μέτρα συμφιλίωσης και επαναπροσέγγισης, καθιέρωση αποτελεσματικών μηχανισμών διασφάλισης της ειρηνικής συνύπαρξης κ.ά.). Άρα, όσον αφορά τις εγγυήσεις, η πορεία εξουδετέρωσής τους προϋποθέτει μια κοινή δράση μεταξύ των Ε/κ και Τ/κ και μια κοινή πορεία που μπορεί να ξεκινά, αλλά σίγουρα δεν τελειώνει, με τη συμφωνία και τα δημοψηφίσματα για την επανένωση. Αυτό που χρειάζεται να γίνει τώρα είναι να βρεθεί ένα κοινός παρονομαστής που να σέβεται τις ανησυχίες των Τ/κ αλλά και των Ε/κ. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με την ακύρωση ή εξουδετέρωση του δικαιώματος μονομερούς επέμβασης στα πλαίσια μιας νέας αρχιτεκτονικής ασφάλειας που θα συμφωνηθεί.

Η διαδικασία αποχώρησης του τουρκικού στρατού θα αρχίσει άμεσα σε περίπτωση συμφωνίας για λύση του Κυπριακού. Η αποχώρηση όλων των ξένων

στρατευμάτων θα πρέπει να είναι πλήρης και να ολοκληρωθεί στη βάση ενός κοινά αποδεκτού χρονοδιαγράμματος. Μόνο, όμως, με τη λύση-επανένωση μπορεί να διασφαλιστεί η αποχώρηση του τουρκικού στρατού και να δημιουργηθούν συνθήκες διεκδίκησης πλήρους ανεξαρτησίας και κοινής δικοινοτικής διεκδίκησης αποχώρησης και των Βρετανικών Βάσεων. Αυτό που εγγυάται την εσαεί διατήρηση των εγγυήσεων ως έχουν τώρα και την παραμονή του τουρκικού στρατού είναι να παραμείνει το πρόβλημα μας άλυτο με διαιρεμένη την πατρίδα μας.

11. Πώς θα διασφαλιστεί ότι η Τουρκία δεν θα συνεχίσει να ελέγχει το τ/κ κρατίδιο και μέσω

Η Τουρκία δεν θα εξαφανιστεί από τον χάρτη με τη λύση του Κυπριακού, ενώ χωρίς τη λύση του θα συνεχίσει να κατέχει τη μισή Κύπρο την οποία ενσωματώνει σταδιακά στην επικράτεια της. Μια λύση του Κυπριακού, όμως, αναμφίβολα θα μειώσει την επιρροή που έχει στην Κύπρο σε πολιτικό επίπεδο, καθώς θα αναδιατάξει τη σχέση που υπάρχει μεταξύ Τουρκικού κράτους και τ/κ κοινότητας, όπως αυτή διαμορφώθηκε ειδικά μετά το 1963 και το 1974. Η άμεση πολιτική και δημοσιονομική εξάρτηση των Τ/κ από την Τουρκία θα τερματιστεί, ενώ σταδιακά, με την εμπέδωση του ομοσπονδιακού κράτους και το βίωμα της ειρηνικής συνύπαρξης των ανθρώπων από τις δυο κοινότητες, η κυπριακή οντότητα θα ενισχύεται μέσα από την ενδυνάμωση των δια-κοινοτικών σχέσεων σε καθημερινό αλλά και πολιτικό επίπεδο.

Οι πολιτιστικοί δεσμοί Τ/κ και Τουρκίας θα παραμείνουν, όπως και αυτοί μεταξύ Ε/κ και Ελλάδας, καθώς και οι μεταξύ τους οικονομικές σχέσεις, οι οποίες όμως θα τεθούν σε διαφορετική βάση μέσα από τη νέα πολιτειακή δομή. Σε πολιτικό επίπεδο η επίλυση του Κυπριακού θα διαμορφώσει τους όρους για μια νέα σχέση συνεργασίας της Ενωμένης Κύπρου με την Τουρκία, που αποτελεί γεωγραφικά την πιο κοντινή γειτονική χώρα. Σε περίπτωση μη λύσης θα συνεχίσει η υφιστάμενη κατάσταση πολεμικής εκεχειρίας η οποία, με δεδομένη την αστάθεια στο εσωτερικό της Τουρκίας αλλά και γεωπολιτικά, μόνο ανησυχίες μπορεί να προκαλεί για το πώς μπορεί να εξελιχθεί. Το ρίσκο της επιλογής της υφιστάμενης κατάστασης, η οποία δεν θα παραμείνει η ίδια, φαίνεται να είναι μεγαλύτερο από το ρίσκο μιας συμφωνημένης λύσης την οποία θα στηρίζει και η διεθνής κοινότητα.

12. Γιατί δεν μπορούμε να μείνουμε όπως είμαστε;

Η παρούσα κατάσταση δεν είναι τόσο «βιώσιμη» και «ειρηνική», όπως μπορεί να δείχνει στην επιφάνεια και προπαντός δεν είναι μόνιμη. Αντιθέτως, πρόκειται για ένα ρευστό status quo, του οποίου η Τουρκία αποτελεί τον κύριο ρυθμιστή. Η Τουρκία, παρά τη σημαντική αντίσταση των Τ/κ, μπορεί να ανατρέψει άμεσα ή έμμεσα τα δεδομένα αυτής της «τάξης πραγμάτων» είτε σε επίπεδο ζητημάτων καθημερινότητας (βλ. αλλαγή ώρας), είτε σε ζητήματα «σημαντικά» (βλ. απειλές για προσάρτηση, οικονομική εξάρτηση, επιπτώσεις από μια πολιτειακή αλλαγή στην Τουρκία π.χ. πραξικόπημα κ.λπ.) προκαλώντας προβλήματα στις δύο κοινότητες. Όπως έδειξαν και πρόσφατα παραδείγματα, οι σχέσεις γενικότερα των «μητέρων πατρίδων» έχουν συνέπειες στο κυπριακό ζήτημα, αφού αυτό χρησιμοποιείται στους μεταξύ τους ανταγωνισμούς. Γενικότερα, τα γεωπολιτικά αυτά παιχνίδια μεταφράζονται ποικιλοτρόπως στο κυπριακό πεδίο και ενώ κάποιοι αντιδρούν, άλλοι τα χρησιμοποιούν για εδραίωση και αναπαραγωγή εθνικιστικών ιδεολογιών και προσεγγίσεων.

Το status quo είναι επισφαλές μπροστά σε τέτοια φαινόμενα, αφού δεν προσφέρει θεσμικές δικλείδες αναχαίτισής τους και επαφίεται στα αντανακλαστικά των ανθρώπων των δύο κοινοτήτων να προλάβουν τα χειρότερα. Επιπλέον, το περιβάλλον που συνιστά το «όπως είμαστε» περιλαμβάνει έναν πολυπληθή στρατό κατοχής, Εθνική Φρουρά, δυνάμεις της ΕΛΔΥΚ και νεκρές ζώνες. Οι ελευθερίες της μετακίνησης, εγκατάστασης καθώς και άλλα δικαιώματα δεν διασφαλίζονται σε όλη την επικράτεια της Κύπρου. Αντιθέτως, ισχύει ένα καθεστώς συνεχούς ελέγχου των πολιτών. Οι αδικίες, προκληθείσες από γεγονότα του παρελθόντος (π.χ. 1963-1974), δεν έχουν ούτε κατά προσέγγιση αντιμετωπισθεί. Εκτοπισθέντες, Ε/κ και Τ/κ, οι οποίοι επιθυμούν επιστροφή, δεν έχουν τέτοια ευκαιρία (τουλάχιστον θεσμοθετημένα). Τέλος, το status quo όπως διαμορφώθηκε μετά το 2003, επέτρεψε τη δημιουργία διακοινοτικών σχέσεων, επαφών και συνεργασιών σε διάφορα επίπεδα. Η συντήρησή του, όμως, εμποδίζει τέτοιες σχέσεις να αναπτυχθούν ελεύθερα και γενικότερα, επηρεάζει την ποιότητα της καθημερινής και συλλογικής ζωής των κατοίκων του νησιού ένθεν και ένθεν των οδοφραγμάτων.

13. Γιατί να ρισκάρουμε με μια λύση;

Το ρίσκο που παίρνουμε επιλέγοντας ουσιαστικά το status quo υπό τις δεδομένες συνθήκες είναι μεγαλύτερο από το ρίσκο που εμπεριέχει η επιλογή μιας συμφωνημένης λύσης, στηριζόμενης από τη διεθνή κοινότητα. Ναι, η λύση εμπεριέχει ρίσκο το οποίο, ωστόσο, με αποφασιστικότητα και όραμα για το παρόν και το μέλλον πρέπει να πάρουμε, γιατί μόνο η λύση διανοίγει μια πραγματική προοπτική για κατάσταση ειρήνης στην Κύπρο. Από την άλλη, επιλέγοντας τη μη λύση δεν αποφεύγουμε το ρίσκο. Αντιθέτως, ρισκάρουμε εμβάθυνση της διχοτόμησης μέσω της ενδεχόμενης συγκρότησης ενός καινούριου status quo, το οποίο θα καθορίσουν σε μεγάλο βαθμό οι γεωπολιτικές εξελίξεις, δηλαδή οι ευρύτεροι στόχοι των κυρίαρχων κρατών στην περιοχή.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΕΝΩΣΗ

14. Θα είναι οικονομικά βιώσιμο το ενωμένο ομόσπονδο κράτος;

Η δημιουργία ενός επανενωμένου ομόσπονδου κράτους εκτός από κόστος θα έχει και άμεσο όφελος, πέραν από τα μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα οφέλη. Οι ρυθμοί ανάπτυξης της οικονομίας θα αυξηθούν οδηγώντας σε μείωση της ανεργίας και επαναπατρισμό Κυπρίων εργαζομένων που μετανάστευσαν. Η πλήρης αξιοποίηση του εργατικού δυναμικού θα μπορεί να αρχίσει πολύ σύντομα με την έναρξη των εργασιών κατασκευής υποδομών, ιδιαίτερα στις περιοχές που θα υπάρξουν μετακινήσεις πληθυσμών. Το ενωμένο κράτος δεν καταργεί μόνο τα φυσικά σύνορα, αλλά γκρεμίζει και τα τείχη που έχουν κτιστεί ανάμεσα στις συνειδήσεις των ανθρώπων. Οι εργαζόμενοι ενωμένοι θα μπορούν να αγωνιστούν για καλύτερες συνθήκες εργασίας, για την οικοδόμηση μιας κοινωνίας χωρίς εκμετάλλευση και ανισότητες γι’ αυτούς και τα παιδιά τους.

Μέσα από την επίλυση του Κυπριακού θα υπάρξει άμεση αξιοποίηση των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων στην κυπριακή ΑΟΖ, κάτι που φαίνεται αδύνατο να επιτευχθεί κάτω από συνθήκες διαίρεσης. Θα αυξηθούν οι επενδύσεις καθώς θα τερματιστεί η αβεβαιότητα της υφιστάμενης ρευστής πολιτικής κατάστασης. Μέσα από το άνοιγμα της τεράστιας αγοράς της Τουρκίας, θα ενισχυθούν οι τομείς των υπηρεσιών (π.χ. νομικές και ελεγκτικές υπηρεσίες) και της ναυτιλίας με τεράστιες προοπτικές όταν ανοίξουν τα λιμάνια της Τουρκίας στα υπό κυπριακή σημαία πλοία. Θα σημειωθεί μεγάλη ανάπτυξη στους τομείς της παιδείας και ιδιαίτερα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, που ήδη στο βόρειο τμήμα ακόμα και κάτω από συνθήκες μη αναγνώρισης τα πανεπιστήμια φιλοξενούν 80, 000 φοιτητές. Ο κατασκευαστικός τομέας που βρίσκεται ακόμα σε βαθιά ύφεση θα επανακάμψει άμεσα με το άνοιγμα της Αμμοχώστου.

Αναμφίβολα τα πιο σημαντικά οφέλη αναμένονται μακροπρόθεσμα. Βραχυπρόθεσμα, η ενωμένη Κύπρος είναι δυνατό να αντιμετωπίσει προβλήματα που μπορούν όμως να καταστούν διαχειρίσιμα. Ήδη έχει αποφασιστεί το δημόσιο χρέος της τ/κ πλευράς να μην αναληφθεί από το ομόσπονδο κράτος. Ακόμη ένας παράγοντας που θα αμβλύνει τα βραχυπρόθεσμα προβλήματα είναι και η συνεισφορά των διεθνών δωρητών που θα καλύψουν ένα μέρος του αρχικού κόστους που θα προκύψει. Επίσης, με την επανένωση πολλές περιοχές στην Κύπρο θα ενταχθούν στα διαρθρωτικά προγράμματα χρηματοδότησης της Ε.Ε. μέχρι αυτές οι περιφέρειες να φτάσουν στο επίπεδο του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Η εξοικονόμηση πόρων από την κατάργηση της Εθνικής Φρουράς και των τεράστιων εξοπλιστικών προγραμμάτων είναι ένας άλλος πολύ σοβαρός παράγοντας που θα βοηθήσει ούτως ώστε να καταστεί το κράτος βιώσιμο από την πρώτη περίοδο της λειτουργίας του.

Χώρες και κοινωνίες που τους δόθηκε η ευκαιρία να επανενωθούν μετά από χρόνια διαχωρισμού και αντιπαράθεσης ουδέποτε άφησαν την ευκαιρία να χαθεί απλά και μόνο γιατί φοβηθήκαν το όποιο εφήμερο κόστος. Υπάρχουν λύσεις που ξεπερνούν τις προσωρινές δυσκολίες. Αυτό που χρειάζεται σε αυτές τις περιπτώσεις είναι ένας ψύχραιμος προγραμματισμός με τη σωστή ιεράρχηση των προτεραιοτήτων έχοντας κατά νου τις δυναμικές που αναπτύσσονται μέσα στο χρόνο.

15. Πώς θα λειτουργεί η οικονομία;

Η ομόσπονδη Κύπρος θα παραμείνει μέλος της Ε.Ε. και της ευρωζώνης και κατά συνέπεια η λειτουργία της εθνικής οικονομίας, τόσο σε δημοσιονομικό όσο και σε νομισματικό επίπεδο, υποχρεούται να ακολουθεί τις Συνθήκες και τους κανόνες λειτουργίας τους. Η οικονομική διαχείριση μέσα σ' ένα ομόσπονδο κράτος κατανέμει τομείς ευθύνης μεταξύ των κρατιδίων και της ομοσπονδιακής κυβέρνησης. Αυτή η βασική αρχή δεν αντιστρατεύεται την καθιέρωση μιας ενιαίας οικονομίας σε ολόκληρη την Κύπρο. Οι βασικές αρχές που ενοποιούν την οικονομία και που έχουν ήδη συμφωνηθεί να αποτελέσουν το βασικό οικονομικό οικοδόμημα της ομόσπονδης Κύπρου συνοψίζονται ως εξής:

1. Ελευθερία στη διακίνηση προσώπων, αγαθών, υπηρεσιών και κεφαλαίου. Καθιερώνεται δηλαδή η εφαρμογή των τεσσάρων βασικών ελευθεριών κατοχυρώνοντας με αυτό τον τρόπο το δικαίωμα σε όλους τους πολίτες να εργάζονται, να διαμένουν και να έχουν την επιχείρησή τους όπου επιθυμούν σε όλη την επικράτεια της Κύπρου χωρίς περιορισμούς.
2. Η καθιέρωση του ευρώ ως του κοινού νομίσματος της ομόσπονδης Κύπρου.
3. Μια Κεντρική Τράπεζα που θα ασκεί εποπτεία σε όλες τις εμπορικές τράπεζες εφαρμόζοντας την πολιτική της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας στην οποία θα υπάγεται.
4. Ενιαία νομοθεσία και κανονισμοί που αφορούν την επιχειρηματική δραστηριότητα.
5. Τα συστήματα κοινωνικών ασφαλίσεων, συντάξεων και υγείας θα είναι ξεχωριστά, ενώ σταδιακά τα χαρακτηριστικά των δύο συστημάτων θα συγκλίνουν.

Έχει επίσης συμφωνηθεί ήδη ένα Σύμφωνο Εσωτερικής Σταθερότητας, το οποίο θα διέπεται από ομοσπονδιακό νόμο και θα διασφαλίζει ότι συγκεκριμένοι κανόνες για δημοσιονομικό έλλειμμα, δημόσιο χρέος, δαπάνες και έσοδα θα εφαρμόζονται σε όλα τα επίπεδα της κυβέρνησης. Παράλληλα, προνοείται η υποχρέωση της κάθε μίας των πολιτειών να διασφαλίζει την οικονομική της βιωσιμότητα και καμία πολιτεία δεν θα καλείται να αποπληρώνει τις οικονομικές υποχρεώσεις που δημιουργεί η άλλη. Όλοι οι έμμεσοι φόροι θα επιβάλλονται από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση, οι άμεσοι φόροι από τις συνιστώσες πολιτείες, ενώ θέματα λειτουργίας του ανταγωνισμού θα ρυθμίζονται κεντρικά για όλη την επικράτεια της ομόσπονδης Κύπρου.

Το Πανσυνδικαλιστικό Φόρουμ, στο οποίο εκπροσωπούνται όλα τα ε/κ και τ/κ συνδικάτα, έχει καταθέσει σειρά προτάσεων που προνοούν, μεταξύ άλλων, ενιαίες και συγκλίνουσες ρυθμίσεις στα θέματα εργατικής νομοθεσίας μισθών και συλλογικών συμβάσεων, ομοιόμορφη παροχή κοινωνικής πρόνοιας με ελεύθερη πρόσβαση στην υγεία και εκπαίδευση σε όλες τις βαθμίδες. Πιο συγκεκριμένα, τονίστηκε ότι το συνδικαλιστικό κίνημα δεν θα επιτρέψει τυχόν φαινόμενα κοινωνικού dumping και ότι θα διεκδικήσει αξιοπρεπείς μισθούς σε ολόκληρη την επικράτεια της Ενωμένης Κύπρου. Επιπλέον, θέση του δικοινοτικού συνδικαλιστικού κινήματος με την οποία φαίνεται να έχουν δεσμευτεί οι ηγέτες, όπως αναφέρθηκε στη Βουλή (18/11/2016), είναι ότι, μετά από μια μεταβατική περίοδο που θα οριστεί, θα ενοποιηθούν τα συστήματα υγείας και κοινωνικών ασφαλίσεων των δυο κρατιδίων.

ΔΙΑΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ, ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΠΑΝΕΝΩΜΕΝΗ ΚΥΠΡΟ

16. Πώς θα εμποδιστούν τυχόν επεισόδια εθνοτικής βίας μετά τη λύση;

Αναμφίβολα υπάρχει η πιθανότητα εθνικιστικά/ακροδεξιά στοιχεία προερχόμενα είτε από τη μια είτε από την άλλη κοινότητα, να θέλουν να δημιουργήσουν επεισόδια με στόχο να δυναμιτίσουν τις προοπτικές επανένωσης και ειρηνικής συνύπαρξης. Αυτό είναι ένα πιθανό ενδεχόμενο τόσο πριν όσο και μετά τη λύση. Ταυτόχρονα, όμως, μετά την αποδοχή και επικύρωση της συμφωνίας επανένωσης από την πλειοψηφία και στις δυο κοινότητες, η ανοχή σε τέτοιες συμπεριφορές θα είναι πολύ μικρότερη και δεν θα είναι εύκολο τέτοιες ενέργειες να εξαπλωθούν ή να μείνουν ατιμώρητες. Θεσμικά η εσωτερική ασφά-

λεια και η αποτροπή επεισοδίων εθνοτικής βίας θα είναι αρμοδιότητα της ομοσπονδιακής αστυνομίας, που θα αποτελείται από στελέχη και από τις δυο κοινότητες στη βάση μιας συμφωνημένης αναλογίας. Αυτό το μεικτό σώμα θα δραστηριοποιείται ανεξάρτητα από τα αστυνομικά σώματα των κρατιδίων με σαφείς όρους εντολής. Σε ένα μεταβατικό στάδιο και για ένα χρονικό διάστημα μέχρις ότου εδραιωθούν οι νέες δομές, αποκλειστική αρμοδιότητα για την αποτροπή και αντιμετώπιση τυχόν περιστατικών εθνοτικής βίας θα έχει ειδική πολυεθνική δύναμη ασφάλειας που θα υπάγεται στον Ο.Η.Ε.

Η καλύτερη ασπίδα που θα θωρακίσει την κοινωνία από αυτές τις ενέργειες είναι ο ίδιος ο λαός και η καθημερινότητα της συμβίωσης σε τουλάχιστον δυο δημογραφικά μειχτές πόλεις, τη Λευκωσία και την Αμμόχωστο. Ο αγώνας για επανένωση, ειρηνική συνύπαρξη και πρόοδο θα συνεχιστεί με καλύτερους όρους μετά την εγκαθίδρυση της ομοσπονδίας. Καθήκον όλων των προοδευτικών δυνάμεων είναι να περιφρουρήσουν την υπόθεση της ειρήνης με τη δημιουργία ενός ευρύτατου δημοκρατικού μετώπου, που με την καθημερινή δράση του θα υπερασπίζεται και θα στηρίζει το νέο ομοσπονδιακό σχήμα αποστερώντας από τα εχθρικά για την υπόθεση της ειρήνης στοιχεία και το παραμικρό λαϊκό έρεισμα.

17. Η διχοτόμηση εγγυάται την ελληνικότητα της μισής Κύπρου;

Είναι ψευδαίσθηση ότι η διχοτόμηση προστατεύει μακροπρόθεσμα ή μεσοπρόθεσμα την ελληνικότητα των περιοχών κάτω από τον έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η Κ.Δ. είναι κράτος μέλος της Ε.Ε. και οι Τ/κ παραμένουν πολίτες της που ανά πάσα στιγμή μπορεί να αποφασίσουν αν το επιθυμούν να κατοικήσουν στα εδάφη που ελέγχει. Επιπλέον, χωρίς λύση του Κυπριακού το σύνορο μεταξύ βόρειας Κύπρου και Τουρκίας παραμένει ανοιχτό και εκτός του ελέγχου της Κ.Δ. Η διχοτόμηση, όπως και αν αυτή ρυθμιστεί, το μόνο σίγουρο είναι ότι δεν μπορεί να πάρει τη μορφή ενός ανυπέρβλητου τείχους, όπως κάποιοι φαντάζονται. Η Κύπρος, μέλος της Ε.Ε. και σε συνθήκες παγκοσμιοποίησης, δεν μπορεί να μπει στον «γύψο» ως πολιτισμικός και/ ή εθνικός χώρος με παγιωμένα εθνικά και άλλα χαρακτηριστικά. Εξάλλου, η Κύπρος δεν υπήρξε ποτέ αποκλειστικά «ελληνική» είτε πριν είτε μετά το 1974. Αντιθέτως, ανέκαθεν αποτελούσε την πατρίδα ανθρώπων διαφορετικής καταγωγής οι οποίοι ζουν, εργάζονται και ενίοτε πολιτογραφούνται.

Επιστροφή σε καθεστώς κλειστών οδοφραγμάτων δεν είναι δυνατή: άνθρωποι θα συνεχίσουν να διακινούνται ένθεν και ένθεν της γραμμής φέρνοντας μαζί τους τα ιδιαίτερα πολιτισμικά και άλλα χαρακτηριστικά τους, θα δημιουργούν νέες σχέσεις και εν δυνάμει νέους πολιτισμούς. Η εθνική και φυλετική «καθαρότητα» ενός τόπου παραπέμπει σε μισαλλόδοξα καθεστώτα και ιδεολογίες τα οποία απέτυχαν παταγωδώς συμπαρασύροντας την ίδια ώρα τους λαούς σε διενέξεις και καταστροφές. Η ελληνικότητα ως πολιτισμικό στοιχείο και ως εθνική ταυτότητα ανθρώπων της Κύπρου έχει περισσότερες δυνατότητες επιβίωσης, ανάπτυξης και προοπτικής σε συνθήκες ειρήνης και αρμονικής συνύπαρξης των κοινοτήτων, παρά σε συνθήκες απομόνωσης και εχθρότητας με το τουρκικό και το ισλαμικό στοιχείο της Ανατολικής Μεσογείου, οι οποίες μπορεί να προκύψουν ως συνέπεια της διαιώνισης της διχοτόμησης.

18. Δεν θα δημιουργηθεί κυπριακό έθνος μετά τη λύση;

Η ιστορική εποχή της εθνογένεσης έχει παρέλθει. Δεν τίθεται τέτοιο θέμα και δεν μπορεί να τεθεί με αυτούς τους όρους η δημιουργία ενός νέου έθνους τον $21^{ο}$ αιώνα. Αυτό δεν σημαίνει ότι οι υφιστάμενες εθνικές ταυτότητες είναι αναλλοίωτες ή αμετάβλητες. Ήδη η κυπριακότητα, είτε ως πολιτική συνείδηση είτε ως στοιχείο πολιτιστικής ταυτότητας, είναι διάχυτη ανάμεσα στις διάφορες κοινότητες του νησιού και διαχρονικά κερδίζει έδαφος εις βάρος των εθνο-κεντρικών ταυτοτήτων και παρά τις συνθήκες διαίρεσης. Ενδεχομένως η λύση να αποτελέσει καταλύτη, ώστε αυτό να ενισχυθεί μέσα από την έμφαση στα κοινά χαρακτηριστικά των ανθρώπων της Κύπρου παρά στα όσα ενδεχομένως τους διαχωρίζουν.

Αυτό που έχει, όμως, ουσιαστική σημασία είναι η ανάπτυξη και εμπέδωση όχι ενός νέου έθνους, αλλά μιας ομοσπονδιακής αντίληψης της ολικής Κύπρου πέραν και πάνω από τις επί μέρους εθνοκοινοτικές ταυτότητες. Κάτι που σε άλλες περιπτώσεις έχει περιγραφεί ως ένας συνταγματικός πατριωτισμός ή ως φεντεραλισμός – η πολιτική εκείνη δέσμευση των πολιτών να υπερασπιστούν το γενικό συμφέρον της χώρας και όχι το ειδικό συμφέρον ενός μέρους της. Είμαστε υπέρ μιας ανοικτής κυπριακότητας μετά τη λύση, η οποία θα βοηθήσει στην υπέρβαση κλειστών, συντηρητικών και μισαλλόδοξων αντιλήψεων περί έθνους. Σε κάθε περίπτωση απορρίπτουμε λογικές συγκρότησης «έθνους», οι οποίες αποκλείουν «άλλους» και κατασκευάζουν εσωτερικούς και/ ή εξωτερικούς «εχθρούς».